

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	GEOG 432, Biocoğrafiya, 6 AKTS
	Departament	Coğrafiya və Ətraf Mühit
	Proqram (bakalavr, magistr)	Bakalavr
	Tədris semestri	2026/27, Payız
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	Şahnaz Səlim qızı Amanova
	E-mail:	shahnaz.amanova@khazar.org
	Telefon:	(+994 70) 265 95 68
	Mühazirə otağı/Cədvəl	108Old, I gün saat 8.30 və 10:10
	Məsləhət saatları	III gün saat 12.00-14.00
Prerekvizitlər		
Tədris dili	2026-2027	
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi	
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	Abdullayev R.B. " Biocoğrafiya" Bakı 2004, 2005, 2010 , 498 səh. Abduyev M. " Biocoğrafiya" Bakı 2019, 240 səh C. Barry Cox, Peter D. Moore, Richard J. Ladle.Biogeography. An Ecological and Evolutionary Approach. NINTH EDITION, 2016, 509 p Malte Christian Ebach. Origins of Biogeography.2015, 185 p. Azərbaycan Respublikasının Milli Atlası. Bakı Kartoqrafiya Fabriki. 2015 Azərbaycan Respublikasının landşaft xəritəsi. Miqyas 1: 600 000	
Kursun təsviri	Biocoğrafiya Yer kürəsinin müxtəlif regionlarında bitki, heyvan və mikroorqanizmlərin yayılma və yerləşmə qanunauyğunluqlarını öyrənir. Elmin və fənnin əsas məqsədi mühit amilləri ilə yanaşı ayrı-ayrı komponentlərin qarşılıqlı əlaqələrini tədqiq etməkdən ibarətdir. Bu fənni bilməklə tələbələr sonrakı kurslarda, landşaftşünaslıq, geomorfologiya, geologiya, iqlimşünaslıq, hidrologiya və. s. fənlərini də öyrənməkdə çətinlik çəkməyəcəklər. Landşaftşünaslıq- fiziki coğrafiyanın təbii və antropogen landşaftları öyrənən bölməsidir. Landşaftşünaslığın başlıca vəzifəsi müasir təbii və antropogen landşaftları öyrənmək, təhlil və tətbiq etmək, müasir metodlardan istifadə edərək landşaftları xəritələşdirmək, landşaftların təkamülü, dinamikasını öyrənmək, müxtəlif amillərin landşaftların yaranmasında rolunu müəyyən etmək və onların qarşılıqlı əlaqəsini təhlil etmək və s.dir.	
Kursun məqsədləri	Biocoğrafiya kursunda orqanizmlərin, onların populyasiyalarının və qrupların məskunlaşdığı mühiti tədqiq edən ekologiya, orqanizmlərin dinamikasını, quruluşunu və təsnifatını araşdıran biosenologiya, eləcə də onların taksonomik vahidlərini müəyyənləşdirən xorologiyayı öyrənməkdir. Həmçinin Yer kürəsi və	

	onun ayrı-ayrı regionlarında coğrafi nöqteyi- nəzərdən yayılan bitki, heyvan və mikroorqanizmləri tədqiq etməkdir. Fənnin əsas məqsədinə kursun fundamental əsası kimi aşağıdakılar daxildir: 1. Landşaftın tipoloji və morfoloji təsnifatı və xəritələşməsi bacarıqlarının əldə edilməsi və tətbiqi 2. Landşaft əmələgətirən amillər və onların qarşılıqlı əlaqəsi haqqında bilik və bacarıqlar əldə etmək və tətbiq etmək 3. Landşaftın biogen və abiogen komponentləri haqqında bilik və bacarıqlar əldə etmək və tətbiq etmək 4. Dağlıq və düzənlik landşaftları haqqında bilik və bacarıqlar əldə etmək və tətbiq etmək 5. Təbii və antropogen landşaftlar haqqında bilik və bacarıqlar əldə etmək və tətbiq etmək	
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	Tədrisin nəticələri olaraq tələbələrin Biocoğrafiya fənni haqqında ətraflı məlumatı olacaqdır. Tədris müddətində istifadə olunan materiallar və əyani vəsaitlər nəticəsində tələbələr bu elmi daha dərin və geniş mənimsəyəcəklər. Tədrisin sonunda tələbələr aşağıdakıları mənimsəyəcəklər: 1. Biocoğrafi anlayışlar 2. Biocoğrafiyanın elmlərlə əlaqəsi, və praktiki tətbiqi 3. Qurunun flora bölgüsü 4. Zoocoğrafi qurular, materiklərin faunası 5. Qurunun bioflotik bölgüsü 6. Dəniz və okeanların ekoloji zonaları və zoocoğrafi vilayətləri 7. Şaquli və üfüqi zonallıq üzrə dağ bitki örtüklərinin yayılma qanunauyğunluqları 8. Dəniz bitkiləri 9. Azərbaycanın bitki örtüyü və heyvanat aləmi 10. Tələbələr landşaftın tipoloji və morfoloji təsnifatı və xəritələşməsi haqqında bilik və bacarıqlar əldə edəcək və tətbiq edə biləcəklər. 12. Landşaft əmələgətirən amillər və onların qarşılıqlı əlaqəsi haqqında bilik və bacarıqlar əldə edəcək və tətbiq edə biləcəklər. 14. Landşaftın biogen və abiogen komponentləri haqqında bilik və bacarıqlar əldə edəcək və tətbiq edə biləcəklər. 15. Dağlıq və düzənlik landşaftları haqqında bilik və bacarıqlar əldə edəcək və tətbiq edə biləcəklər. 16. Təbii və antropogen landşaftlar haqqında bilik və bacarıqlar əldə edəcək və tətbiq edə biləcəklər. 17. Təbii və antropogen landşaftlar haqqında bilik və bacarıqlar əldə edəcək və tətbiq edə biləcəklər. 18. Təbii və antropogen landşaftlar haqqında bilik və bacarıqlar əldə edəcək və tətbiq edə biləcəklər.	
Tədris metodları	Məşğələ	x
	Qrup müzakirəsi	x
	Praktiki tapşırıqlar	x
	Praktiki məsələnin təhlili	x

Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Yoxlama (quiz)	1. 15.10.2026 2. 15.11.2026 3. 15.12.2026	10
	Tapşırıq	20.12.2026	10
	Davamiyyət	15.09-30.12	5
	Aktivlik	15.09-30.12	5
	Aralıq imtahanı	Noyabr	35
	Final imtahanı	Yanvar	35
	Yekun		100
Tədris qaydaları	Tədrisin keyfiyyətini təmin etmək məqsədilə mümkün qədər illustrativ materiallara (xəritə, qrafik təsvir və diaqramlara) yer ayrılmışdır. Aktivlik 5 balla qiymətləndirilir. Belə ki, tələbənin dərs zamanı ümumi hazırlığı şifahi suallar əsasında 1-5 balla qiymətləndirilir. Semestrin sonuna qədər bu ballar yığılıb və orta q məxrəc çıxarılaraq (maksimum 5) müəyyən edilir. Tələbənin davamiyyəti, dərsə vaxtında gəlib-gəlməməsi, tapşırıqları vaxtında yerinə yetirməsi, özünü dərsdə diqqətli aparması da nəzərə alınır (5 bala qədər). Hər 2-ci qatib tələbənin 1 balını silmiş olur. Tədris prosesi zamanı auditoriyada nizam-intizamın pozulması hallarına yol verən tələbənin aktivlik balı mənfi qiymətləndirilə, yaxud da tələbə auditoriyadan xaric oluna bilər. Kurs işi (layihə) hər bir tələbəyə verilən fərdi tapşırıqdır və maksimum 10 balla qiymətləndirilir. Kurs işinə yazı (5-8 səhifə) və təqdimat (təxminən 10-15 slayd ətrafında) daxildir. Qiymətləndirmə zamanı aşağıdakı meyarlar nəzərə alınır: - Mövzunun 5-7 səhifəlik yazıda tam əhatə olunması (2 bal) - Daha müasir ədəbiyyatdan istifadə (2 bal) - Alınan nəticələrin spesifik və konkret olması (2 bal) - Təqdimat zamanı qazanılmış biliklərin yaxşı nümayiş etdirilməsi (2 bal) - Təqdimatdan sonra verilən suallara cavabların verilə bilməsi (2 bal) Aralıq və final imtahanları yazılı test formasında olacaq. Kursdun tədrisində Süni İntellekt alətlərindən istifadə Xəzər Universitetinin siyasətinə əsasən tənzimlənilir və istifadə səviyyəsi müəllim tərəfindən müəyyən edilir. Sİ yalnız dəstəkəddici vasitə kimi istifadə oluna bilər, nəticələrə görə bütün məsuliyyət tələbəyə aiddir və hər hansı istifadə barədə mütləq açıqlama verilməlidir. Qaydaların pozulması və ya mənbənin gizlədilməsi akademik dürüstlüyün pozulması kimi qiymətləndirilərək sıfır (0) qiymətlə nəticələndirə bilər.		
Cədvəl (dəyişdirilə bilər)			
Həftə	Tarix	Fənnin mövzuları	Dərslik/Tapşırıqlar
1.	21.09.2026	Biocoğrafiya fənninin məqsəd, vəzifələri və digər elmlərlə əlaqəsi	Abdullayev R.B. " Biocoğrafiya" Bakı 2010 , 498 səh. (səh. 3-15)

			Abduyev M. "Biocoğrafiya" Bakı 2019, 240 səh (səh. 3-12) C. Barry Cox, Peter D. Moore, Richard J. Ladle. Biogeography. An Ecological and Evolutionary Approach. NINTH EDITION, 2016, 509 p (səh. 1-15) Malte Christian Ebach. Origins of Biogeography. 2015, 185 p. (səh. 1-20)
2.	28.09.2026	Biologiya və biocoğrafiyanın əsas anlayışları. Biom, biota, statsiya, biotop, biosenoz, biogeosenoz, fatsiya, ekosistem, populyasiya	Abdullayev R.B. "Biocoğrafiya" Bakı 2010 , 498 səh. (səh. 16-75) Abduyev M. "Biocoğrafiya" Bakı 2019, 240 səh (səh. 13-40) C. Barry Cox, Peter D. Moore, Richard J. Ladle. Biogeography. An Ecological and Evolutionary Approach. NINTH EDITION, 2016, 509 p (səh. 16-45) Malte Christian Ebach. Origins of Biogeography. 2015, 185 p. (səh. 21-45)
3.	05.10.2026	Orqanizmlərin yayılması, mədəni orqanizmlər Ekosistem Konsepsiyası: Ekosistem Ekologiyası. Tarix və Perspektivlər	Abdullayev R.B. "Biocoğrafiya" Bakı 2010 , 498 səh. (səh. 76-140) Abduyev M. "Biocoğrafiya" Bakı 2019, 240 səh (səh. 41-80) C. Barry Cox, Peter D. Moore, Richard J. Ladle. Biogeography. An Ecological and Evolutionary Approach. NINTH

			EDITION, 2016, 509 p (səh. 46-95) Malte Christian Ebach. Origins of Biogeography.2015, 185 p. (səh. 46-75)
4.	12.10.2026	Müasir canlıların yayılmasında paleocoğrafi amillərin rolu. Geoloji, təkamül və insanın biocoğrafiyaya təsirləri. Bioloji ehtiyatlar və məhsuldarlıq Ekosistem xidmətləri	Abdullayev R.B. " Biocoğrafiya" Bakı 2010 , 498 səh. (səh. 141-210) Abduyev M. " Biocoğrafiya" Bakı 2019, 240 səh (səh. 81-120) C. Barry Cox, Peter D. Moore, Richard J. Ladle.Biogeography. An Ecological and Evolutionary Approach. NINTH EDITION, 2016, 509 p (səh. 96-160) Malte Christian Ebach. Origins of Biogeography.2015, 185 p. (səh. 76-110)
5.	19.10.2026	Qurunun flora bölgüsü. Holarktika, Paleotropik, Neotropik, Avstraliya, Kap və Antarktida flora vilayətləri Növlərin ekosistemlərə təsirləri. Biomüxtəliflik və resurslar	Abdullayev R.B. " Biocoğrafiya" Bakı 2010 , 498 səh. (səh. 211-290) Abduyev M. " Biocoğrafiya" Bakı 2019, 240 səh (səh. 121-155) C. Barry Cox, Peter D. Moore, Richard J. Ladle.Biogeography. An Ecological and Evolutionary Approach. NINTH EDITION, 2016, 509 p (səh. 161-250) Malte Christian Ebach. Origins of Biogeography.2015, 185 p. (səh. 111-140)

6.	26.10.2026	Biomüxtəliflik. Zaman və məkandan, coğrafi enlik və uzunluqdan asılı olaraq biomüxtəlifliyin paylanması	Abdullayev R.B. " Biocoğrafiya" Bakı 2010 , 498 səh. (səh. 291-330) Abduyev M. " Biocoğrafiya" Bakı 2019, 240 səh (səh. 156-175) C. Barry Cox, Peter D. Moore, Richard J. Ladle. Biogeography. An Ecological and Evolutionary Approach. NINTH EDITION, 2016, 509 p (səh. 251-300) Malte Christian Ebach. Origins of Biogeography. 2015, 185 p. (səh. 141-160)
7.	02.11.2026	Adalar və okeanlarda həyat, ölüm və inkişaf	Abdullayev R.B. " Biocoğrafiya" Bakı 2010 , 498 səh. (səh. 331-360) Abduyev M. " Biocoğrafiya" Bakı 2019, 240 səh (səh. 176-190) C. Barry Cox, Peter D. Moore, Richard J. Ladle. Biogeography. An Ecological and Evolutionary Approach. NINTH EDITION, 2016, 509 p (səh. 301-350) Malte Christian Ebach. Origins of Biogeography. 2015, 185 p. (səh. 161-175)
		Aralıq imtahanı	
8.	09.11.2026	Materiklərin faunası. Buzlaqlar və dəyişmələr	Abdullayev R.B. " Biocoğrafiya" Bakı 2010 , 498 səh. (səh. 361-395) Abduyev M. " Biocoğrafiya" Bakı 2019, 240 səh (səh. 191-210) C. Barry Cox, Peter D. Moore, Richard J.

			Ladle.Biogeography. An Ecological and Evolutionary Approach. NINTH EDITION, 2016, 509 p (səh. 351-390) Malte Christian Ebach. Origins of Biogeography.2015, 185 p. (səh. 176-185)
9.	16.11.2026	Qurunun biofilotik bölgüsü	Abdullayev R.B. " Biocoğrafiya" Bakı 2004, 2005, 2010 , 498 səh. (səh. 396-420) Abduyev M. " Biocoğrafiya" Bakı 2019, 240 səh (səh. 211-220) C. Barry Cox, Peter D. Moore, Richard J. Ladle.Biogeography. An Ecological and Evolutionary Approach. NINTH EDITION, 2016, 509 p (səh. 391-420)
10.	23.11.2026	Dəniz və okeanların ekoloji zonaları və zoocoğrafi vilayətləri	Abdullayev R.B. " Biocoğrafiya" Bakı 2010 , 498 səh. (səh. 421-445) Abduyev M. " Biocoğrafiya" Bakı 2019, 240 səh (səh. 221-230) C. Barry Cox, Peter D. Moore, Richard J. Ladle.Biogeography. An Ecological and Evolutionary Approach. NINTH EDITION, 2016, 509 p (səh. 421-450)
11.	30.11.2026	Dağ bitki örtüyü-şaquli zonallıq. Dağlıq ölkə landşaftlarının əsas xüsusiyyətləri.	Abdullayev R.B. " Biocoğrafiya" Bakı 2004, 2005, 2010 , 498 səh. (səh. 446-465)

			Abduyev M. " Biocoğrafiya" Bakı 2019, 240 səh (səh. 231-240) C. Barry Cox, Peter D. Moore, Richard J. Ladle.Biogeography. An Ecological and Evolutionary Approach. NINTH EDITION, 2016, 509 p (səh. 451-475)
12.	07.12.2026	Ekoloji biocoğrafiya	Abdullayev R.B. " Biocoğrafiya" Bakı 2010 , 498 səh. (səh. 466-480) C. Barry Cox, Peter D. Moore, Richard J. Ladle.Biogeography. An Ecological and Evolutionary Approach. NINTH EDITION, 2016, 509 p (səh. 476-490)
13.	14.12.2026	Tarixi və müasir biocoğrafiya	Abdullayev R.B. " Biocoğrafiya" Bakı 2010 , 498 səh. (səh. 481-490) Abduyev M. " Biocoğrafiya" Bakı 2019, 240 səh (səh. 251-260) C. Barry Cox, Peter D. Moore, Richard J. Ladle.Biogeography. An Ecological and Evolutionary Approach. NINTH EDITION, 2016, 509 p (səh. 491-509) Malte Christian Ebach. Origins of Biogeography.2015, 185 p. (səh. 1-185)
14.	21.12.2026	Dəniz bitkiləri Landşaftların və onun komponentlərinin mühafizəsi. Milli Parklar, qoruqlar, yasaqlıqlar.	Abdullayev R.B. " Biocoğrafiya" Bakı 2010 , 498 səh. (səh. 49-498)

			Abduyev M. "Biocoğrafiya" Bakı 2019, 240 səh (səh. 261-son) C. Barry Cox, Peter D. Moore, Richard J. Ladle. Biogeography. An Ecological and Evolutionary Approach. NINTH EDITION, 2016, 509 p (səh. 431-470)
15.	28.12.2026	Azərbaycanın heyvanat aləmi və bitki örtüyü	Abdullayev R.B. "Biocoğrafiya" Bakı 2010 , 498 səh. (səh. 420-480) Abduyev M. "Biocoğrafiya" Bakı 2019, 240 səh (səh. 189-220)
		Final imtahanı	